Prima instanță: Judecătoria Chișinău, sediul Centru Judecător: I.Pulbere
Dosarul nr. 2a-470/24
2-21137730-02-2a-31012024

D E C I Z I E
Colegiul Civil, comercial și de contencios administrativ
al Curţii de Apel Centru

25 martie 2025
Instanța compusă din:
Președintele ședinței, judecătorul Ruxanda Pulbere
Judecători Roman Pascari și Ala Malîi
Grefier Danu Blanovschi

examinând în ședință publică cererea de apel declarată de Viorel Morari și Costiuc Vasile, împotriva hotărârii Judecătoriei Chişinău, sediul Centru din 13 aprilie 2023, adoptată în cauza civilă intentată la cererea de chemare în judecată depusă de Morari Viorel împotriva lui Costiuc Vasile cu privire la apărarea onoarei, demnității, reputației profesionale, repararea prejudiciului moral și compensarea cheltuielilor de judecată,

c o n s t a t ă:

Pretențiile reclamanților.

La 16 septembrie 2021, Morari Viorel a depus o cerere de chemare în judecată către Costiuc Vasile cu privire la apărarea onoarei, demnității, reputației profesionale, încasarea prejudiciului moral și compensarea cheltuielilor de judecată.

În motivarea cererii a invocat că, la 03 iulie 2021 pîrîtul a plasat în spațiul on-line o postare video, intitulată „Hotelul lui Cavcaliuc în „dole” cu Morari în Praga”, care poate fi vizionată prin accesarea link-lui: https://www.facebook.com/PartidulDemocratiaAcasa/videos/hotelul-lui-cavcaliuc-%C3%AEn-dole-cu-morari-%C3%AEn-praga-cehia/206094008186544/; https://www.youtube.com/watch7vsBMKoY0nkpyk. De asemenea, la 15 iulie 2021 la emisiunea Politica de la postul privat de televiziune TV8 pîrîtul a răspîndit informații false ce vizează persoana sa, care poate fi vizionată prin accesarea link-lui: https://tv8.md/2021/07/16/video-costiuc-l-a-acuzat-pe-seful-suspendat-al-pa-ca-ar-detineafaceri-ilegale-morari-neaga-si-spune-ca-l-va-da-in-iudeca-pe-liderul-democratiaacasa/?fbclid=lwAR2wGE7vOIBOUgfT2CqCzi9kWBg5JrRdSHSnhNNLMtaupipmd4JaM7JM4.

Susține că, în cadrul acestor ieșiri publice, cu rea-credință, pîrîtul a răspîndit relatări false și a folosit expresii jignitoare în adresa sa, învinuindu-l de îmbogățire ilicită. Astfel, pîrîtul Vasile Costiuc a operat în principal cu următoarele informații false: - Cavcaliuc are hotel în Praga în „dole” cu Morari; - Viorel Morari, șeful suspendat al Procuraturii Anticorupție (PA) deține afaceri ilegale în domeniul energetic.

Consideră că, aceste acuzații nefondate aduc atingere onoarei, demnității și reputației sale. Or, un asemenea mod de exprimare constitute o ingerință nejustificată în viața sa privată și profesională, deoarece antrenează consecințele negative, în primul rînd, asupra imaginii sale personale, afectîndu-i onoarea și demnitatea, prin denigrarea imaginii sale în fata colegilor, în familie, în societate și, în al doilea rînd, îi afectează reputația profesională prin crearea unei percepții negative.

Mai consideră că, prin declarațiile pîrîtului, care conțin date false, i-a fost cauzat prejudiciu moral, pe care îl estimează în sumă de 50 000 lei. Pentru un procuror cel mai important este reputația profesională, care fiind afectată, influențează direct activitatea acestuia, deoarece lasă temei pentru interpretarea acțiunilor acestuia și erodează încrederea în deciziile adoptate.

Menționează că, înregistrarea video a interviului și alte știri la acest subiect sunt accesibile tuturor via Internet, ceea ce în continuare provoacă prejudicii imaginii sale. Or, prin declarațiile pîrîtului au fost depășire limitele admise pentru exprimarea unei opinii critice, deoarece nu a prezentat probe suficiente și pertinente. Există limite la dreptul de a răspîndi informații publicului și trebuie să fie instituită o balanță între acest drept și drepturile celor afectați. Chiar și atunci cînd o declarație constituie o judecată de valoare, proporționalitatea unei imixtiuni poate depinde de faptul dacă există o bază faptică suficientă pentru declarația respectivă.

Invocă faptul că, la 17 iulie 2021 a expediat, prin scrisoare recomandată cu aviz, cererea prealabilă privind apărarea onoarei, demnității, reputației profesionale și exprimarea scuzelor. Cerere prealabilă, cu aviz recomandat, nu a fost reclamată de către pîrîtul Vasile Costiuc.

Solicită reclamantul constatarea lezării onoarei, demnității și reputației profesionale prin afirmațiile lui Vasile Costiuc, expuse pe rețele de socializare „Facebook” și în cadrul emisiunii de la postul privat „TV8”; obligarea pîrîtului Vasile Costiuc să dezmintă public și să-și ceară scuze, personal, pentru informațiile defăimătoare cu privire la procurorul, șef al Procuraturii Anticorupție, suspendat din funcție, Viorel Morari, prin comunicarea publicului că: „Subsemnatul Vasile Costiuc îmi cer scuze publice de la domnul Viorel Morari pentru afirmațiile intenționat false și defăimătoare din cadrul înregistrărilor făcute publice pe Facebook și Youtube din 03 iulie 2021 și din cadrul emisiunii Politica

de la postul privat de televiziune TV8 din 15 iulie 2021. Recunosc sunt false și făcute pentru a obține dividende politice"; încasarea din contul pîrîtului Vasile Costiuc în beneficiul reclamantului Viorel Morari a despăgubirii pentru prejudiciul moral cauzat prin lezarea reputației profesionale în mărime de 50000 lei; încasarea din contul pîrîtului Vasile Costiuc în beneficiul reclamantului Viorel Morari a cheltuielilor de judecare a pricinii plus cheltuieli de asistență juridică.

Poziția instanței de fond.

Prin hotărârea din 13 aprilie 2023 a Judecătoriei Chișinău, sediul Centru, cererea de chemare în judecată depusă de Morari Viorel către Costiuc Vasile cu privire la apărarea onoarei, demnității, reputației profesionale, încasarea prejudiciului moral și compensarea cheltuielilor de judecată, a fost admisă parțial.

S-a admis parțial cererea de chemare în judecată depusă de Morari Viorel către Costiuc Vasile cu privire la apărarea onoarei, demnității, reputației profesionale, încasarea prejudiciului moral și compensarea cheltuielilor de judecată.

S-a constatat lezarea onoarei, demnității și reputației profesionale ale reclamantului Morari Viorel, prin informațiile publicate și răspîndite de către Costiuc Vasile pe pagina sa oficială de facebook și în cadrul emisiunii Politica difuzată la postul privat de televiziune TV8 din 15 iulie 2021.

S-a obligat Costiuc Vasile să dezmintă personal și public informațiile publicate și răspîndite pe pagina sa oficială de facebook și în cadrul emisiunii de la postul TV8, care îl vizează pe reclamant, și să-și ceară scuze prin comunicare publicului a următorului text:

„*Eu, Costiuc Vasile, îmi cer scuze publice de la Viorel Morari pentru afirmațiile intenționat false și defăimătoare din cadrul înregistrărilor făcute publice pe Facebook și Youtube din 03 iulie 2021 și în cadrul emisiunii Politica difuzată la postul privat de televiziune TV8 din 16 iulie 2021."*

S-a încasat de la Costiuc Vasile, în beneficiul lui Viorel Morari, prejudiciul moral în mărime de 2 000 (două mii) lei.

S-a încasat de la Costiuc Vasile, în beneficiul lui Viorel Morari, cheltuielile de judecată compuse din taxa de stat în mărime de 200 (două sute) lei.

În rest, acțiunea reclamantului s-a respins ca neîntemeiată.

La 21 aprilie 2023, Costiuc Vasile a depus cerere de apel prin care și-a exprimat dezacordul împotriva hotărârii Judecătoriei Chișinău, sediul Centru din 13 aprilie 2023, solicitînd admiterea apelului casarea hotărîrii instanței de fond cu emiterea unei noi decizii prin care acțiunea să fie respinsă ca neîntemeiată.

În motivarea apelului s-au invocat ca eronate circumstanțele invocate de instanța de fond cu privire la admiterea acțiunii.

În acest sens, partea apelantă a făcut referire la art. 32 al Constituţiei

Republicii Moldova , care prevede expres că oricărui cetăţean îi este garantată libertatea gândirii, a opiniei, precum şi libertatea exprimării în public prin cuvânt, imagine sau prin alt mijloc posibil. Acest drept cuprinde libertatea de opinie şi libertatea de a primi sau de a comunica informaţii ori idei fără amestecul autorităţilor publice. Libertatea exprimării nu poate prejudicia onoarea, demnitatea sau dreptul altei persoane la viziune proprie, (punctul 4 - Plenul Curţii Supreme de Justiţie a RM - cu privire la aplicarea legislaţiei despre la apărarea onoarei, demnităţii, reputaţiei).

La fel a reiterat prevederile art. 3 alin. (1), (2) și (3) al Legii cu privire la libertatea de exprimare nr. 64 din 23 aprilie 2010, care statuează că, orice persoană are dreptul la libertatea de exprimare. Acest drept cuprinde libertatea de a căuta, de a primi și de a comunica fapte și idei. Libertatea de exprimare protejează atât conținutul, cât și forma informației exprimate, inclusiv a informației care ofensează, șochează sau deranjează. Exercitarea libertății de exprimare poate fi supusă unor restrângeri prevăzute de lege, necesare într-o societate democratică pentru securitatea națională, integritatea teritorială sau siguranța publică, pentru a apăra ordinea și a preveni infracțiunile, pentru a proteja sănătatea și morala, reputația sau drepturile altora, pentru a împiedica divulgarea de informații confidențiale sau pentru a garanta autoritatea și imparțialitatea puterii judecătorești.

Deasemenea, a facut referire la art. 26 alin. (2) din Legea cu privire la libertatea de exprimare nr. 64 din 23.04.2010, pârâtul trebuie să dovedească următoarele:

a) informația nu este defăimătoare și/sau nu îl vizează pe reclamant;

b) informația constituie o judecată de valoare care se bazează pe un substrat factologic suficient;

c) la momentul răspândirii informației, deși a luat toate măsurile de diligență, nu putea ști că prin acțiunile sale contribuie la răspândirea relatărilor false cu privire la fapte sau a judecăților de valoare fără substrat factologic suficient;

d) informația răspândită este de interes public.

Conform art. 2 din Legea cu privire la libertatea de exprimare nr. 64 din 23.04.2010, *defăimare* este definită ca *fiind răspândire a informației false care lezează onoarea, demnitatea și/sau reputația profesională a persoanei.*

Potrivit art. 2 din Legea cu privire la libertatea de exprimare, interesul public este definit ca fiind interes al societății (și nu simpla curiozitate a indivizilor) față de evenimentele ce țin de exercitarea puterii publice într-un stat democratic sau față de alte probleme care, în mod normal, trezesc interesul societății sau al unei părți a ei.

Conform art. 6 alin. (2) din Legea nr. 64 din 23.04.2010, apărarea onoarei, demnității sau reputației profesionale nu poate prevala asupra libertății publicului

de a primi informații de interes public.

Potrivit art. 25 alin. (2) din legea nr. 64 din 23.04.2010, orice dubiu rezonabil cu privire Ia acordarea statutului de interes public sau curiozitate se interpretează în folosul acordării statutului de interes public.

A remarcat că, într-o altă ordine de idei, dreptul la libertatea opiniilor și exprimării este tratat într-un articol distinct, art. 10, din CEDO, care statuează că *orice persoană are dreptul la libertatea de exprimare. Acest drept cuprinde libertatea de opinie şi libertatea de a primi sau de a comunica informații ori idei fără amestecul autorităților publice și fără a ține seama de frontiere.*

Libertatea opiniei, precum și libertatea exprimării în public prin cuvânt, imagine sau prin alt mijloc posibil, oferă nu doar presei posibilitatea de a comunica informații sau idei pe teme politice și alte subiecte de interes public, dar și publicul are, de asemenea, dreptul de a le recepta (Handyside vs. Regatul Unit, § 49, 7 decembrie 1976, seria A, nr.24; Lingens, §§ 41-42). Aceste principii sunt aplicabile și în cazul publicării unor cărți sau al altor publicații decât cele care apar ca și presă periodică (C.S.Y. c. Turciei) atâta timp cât privesc chestiuni de interes general (Societe Pion c. Franței; Association Ekin c. Franței).

În aceeași ordine de idei, a indicat că Curtea Europeană a Drepturilor Omului a statuat că intemetul beneficiază de un control și de o protecție echivalentă cu cea a altor mijloace de comunicare (Ferei împotriva Belgiei). Sau, în materie de exprimare politică și activistă civilă, art. 10 din CEDO prevede un nivel ridicat de protecție a dreptului la libertatea de exprimare, atât pentru internet cât și pentru alte mijloace de comunicare. Or, deși apărarea onoarei, a demnității și reputației profesionale sunt valori protejate de lege, totuși în sensul alin. (2) al articolului dat, acest fapt nu înseamnă că ele din start prevalează asupra libertății publicului de a primi informații de interes public, norma respectivă urmând a fi interpretată prin prisma tratatelor internaționale la care Republica Moldova este parte, inclusiv art. 10 al Convenției Europene.

Totodată, a invocat că informațiile reflectate nu sunt de natură să aducă o atingere onoarei, demnității și reputației profesionale a intimatului, așa cum apelantul nu a folosit sintagme injurioase sau înjositoare în raport cu acesta. Mai mult, afirmațiile apelantului nu ofensează persoana, nu contravin normelor de conduită general acceptate într-o societate democratică, nu este folosit un lexicon indecent.

Astfel, a menționat că informațiile care fac obiectul prezentei acțiuni nu au fost răspândite de pârâtul/apelant, dar au fost reflectate în presă și sunt pure comentarii ale unor circumstanțe de fapt care deja erau publice.

Susține partea apelantă că, apelantul doar a reprodus anumite informații obținute din surse mass media. Astfel, cele relatate de Vasile COSTIUC sunt doar opinii și concluzii, fără a face o constatare faptică ca un lucru dovedit și fără a-1

învinui direct pe Viorel MORARI.

Suplimentar, susține că reieșind din faptul că declarațiile expuse de către apelant vizează activitatea intimatului Viorel MORARI în perioada deținerii funcției de procuror - șef al Procuraturii Anticorupție și în cadrul unor dezbateri de maxim interes general pentru societate și cu întemeierea lor pe un substrat factologic esențial, subiectul vizează un interes public general.

Astfel, susține că intimatul este o persoană publică, iar comentariile efectuate de apelant sunt unele de interes public, respectiv limitele criticii acceptabile la adresa persoanelor care ocupă funcții publice sunt mai largi decât pentru persoanele particulare. Așadar, afirmațiile expuse de apelant vizau una din cele mai importante figuri în sectorul justiției din Republica Moldova, Viorel Morari, deținând funcția de procuror - șef al Procuraturii Anticorupție, având statut de demnitate publică și prezentând un interes sporit pentru societate.

Mai susține partea apelantă că, conform legii, persoanele care exercită funcții publice pot fi supuse criticii, inclusiv acțiunile acestora, în ceea ce privește modul în care și-au exercitat sau își exercită atribuțiile, în măsura în care acest lucru este necesar pentru a asigura transparența și exercitarea responsabilă a atribuțiilor lor. Or, potrivit art. 2 din Legea cu privire la libertatea de exprimare, persoana care exercită funcții publice este persoana fizică care exercită atribuțiile puterii publice (executive, legislative ori judecătorești) sau persoana juridică ce prestează servicii de utilitate publică, sau persoană fizică care administrează persoana juridică ce prestează servicii de utilitate publică ori subdiviziuni ale acesteia.

Consideră partea apelantă că, în circumstanțele expuse, intimatul Viorel Morari, care a deținut funcția de procuror- șef al Procuraturii Anticorupție, trebuie să fie cu mult mai tolerant la criticile cetățenilor în adresa sa, fiind obligat să manifeste un grad sporit de toleranță având îndatorirea de a se lăsa deschis unei cercetări mai apropiate a persoanei sale de către publicul larg. Mai mult, aceste expuneri, în modul formulat și în contextul respectiv, nu sunt extrem de exagerate și se încadrează în limita admisibilă a criticilor și expunerilor față de o persoană publică și activitatea acesteia, ținînd cont de faptul că Viorel Morari, la momentul de referință deținea funcția de procuror-șef al Procuraturii Anticorupție. Astfel, apelantul și-a exercitat un drept prevăzut de Constituție și anume dreptul la libera exprimare, respectiv, considerăm că onoarea, demnitatea și reputația profesională a intimatului nu au fost prejudiciate prin informațiile difuzate, or, o asemenea poziție ar duce la o limitare excesivă a libertății de exprimare, iar limitele ingerințelor în libertatea de expresie trebuie să fie minime, în cazul în care informația este furnizată publicului larg și prezintă un interes sporit în societate.

În acest sens a reiterat, prevederile art. 10 din Convenția Europeană protejează nu doar substanța ideilor și a informației exprimate, dar și forma pe care aceasta o ia (Oberschlick v. Austria, seria A no. 204, p. 25, § 57), iar libertatea de exprimare

acoperă un posibil recurs la un anumit grad de exagerare, sau chiar provocare (Prager and Oberschlick v. Austria seria A no. 313, p. 19, § 38). Concomitent, trebuie de reținut că art. 10 protejează informațiile și ideile care ofensează, șochează sau deranjează. Acestea sunt cerințele pluralismului, toleranței și liberalismului, fără de care nu există „societatea democratică" (Handyside v. the United Kingdom, seria A no. 24, p. 23, § 49), iar libertatea de exprimare constituie una din fundamentele esențiale a unei societăți democratice și una din condițiile de bază al progresului ei și al auto-perfecționării individuale.

La fel a mai făcut referire jurisprudenței Curții Europene pentru Drepturile Omului, au fost delimitate trei categorii principale de exprimării, acestea fiind: politică, artistică și comercială, acordându-i cea mai mare importantă protecției exprimării politice, care a fost definită foarte larg, astfel încât să includă discursurile privind toate chestiunile de interes public general. Problemele identificate ca fiind de interes public general includ: examinarea cauzelor în justiție, mediul înconjurător, sănătatea publică, abuzul de putere din partea poliției, cruzimea față de animale, proasta gestionare a patrimoniului public, comportamentul ilegal al procurorilor, corupția funcționarilor de stat și activitățile entităților comerciale puternice (Steel și Moris vs Regatul Unit).

Pe cale de consecinţă menționeazăcă, pîrîtul/apelant Vasile COSTIUC este și președintele partidului politic „Democrația Acasă", iar în acest sens protecția oferită unui actor politic în legătură cu comentarea unor informații de interes public este mult mai extinsă, or, art. 41 alin. (1) din Constituție stabilește că *cetățenii se pot asocia liber în partide și în alte organizații social-politice. Ele contribuie la definirea și la exprimarea voinței politice a cetățenilor și, în condițiile legii, participă la alegeri.*

A solicitat apelantul admiterea apelului, casarea hotărîrii instanței de fond, cu emiterea unei noi decizii de respingere a acțiunii integral.

Nefiind parțial de acord cu hotărîrea instanței de fond, apelantul Viorel Morari, a înaintat o cererea de apel împotriva hotărîrii Judecătoriei Chișinău, sediul Centru din 13 aprilie 2023, admiterea apelului, casarea hotărârii primei instanțe în partea respingerii pretențiilor, cu emiterea în acesta parte a unei noi hotărîri prin care acțiunea să fie admisă integral.

În susținerea cererii de apel, a reiterat motivele de fapt și de drept formulate și indicate în cererea de chemare în judecată.

În ședința instanței de apel, intimatul/apelant Viorel Morari, a solicitat respingerea apelului înaintat de către Costiuc Vasile ca fiind neîntemeiat. Totodată a solicitat admiterea apelului înaintat casarea hotărârii primei instanțe în partea respingerii pretențiilor, cu emiterea în acesta parte a unei noi hotărîri prin care acțiunea să fie admisă integral.

Apelantul/intimat Costiuc Vasile în ședința instanței de apel nu s-a prezentat

deși a fost legal citat. În asemenea circumstanțe, Colegiul a dispus examinarea cauzei în absența acestuia.

Audiind participantul prezent în ședința de judecată, analizând motivele invocate în cererea de apel, studiind materialele pricinii, Colegiul consideră necesar de a admite apelurile declarate de Costiuc Vasile și Viorel Morari și a casa hotărârea instanței de fond și trimiterea pricinii spre rejudecare în primă instanță, din următoarele motive.

Cadrul legal pertinent aplicabil speței.

În conformitate cu art. 385 lit. d) Cod de procedură civilă, instanța de apel, după ce judecă apelul, este în drept să admită apelul, să caseze hotărârea primei instanțe şi să trimită pricina spre rejudecare în primă instanță doar în cazul în care s-au încălcat temeiurile prevăzute la art. 388 alin. (1) lit. lit. d) şi i) Cod de procedură civilă. La solicitarea participanților la proces, instanța de apel poate trimite pricina spre rejudecare în prima instanță în cazul prevăzut la art. 388 alin. (1) lit. b) Cod de procedură civilă.

Potrivit prevederilor art. 388 alin. (1) lit. d) Cod de procedură civilă hotărârea primei instanțe urmează a fi casată, independent de argumentele cererii de apel, dacă instanța a soluționat problema drepturilor unor persoane neantrenate în proces.

În temeiul art. 240 alin.(1) Cod de procedură civilă, la deliberarea hotărârii, instanța judecătorească apreciază probele, determină circumstanțele care au importanță pentru soluționarea pricinilor, care au fost sau nu stabilite, caracterul raportului juridic dintre părți, legea aplicabilă soluționării pricinii și admisibilitatea acțiunii.

În conformitate cu prevederile art. 373 Cod de procedură civilă, instanța de apel verifică, în limitele cererii de apel, ale referințelor și obiecțiilor înaintate, legalitatea și temeinicia hotărârii atacate în ceea ce privește constatarea circumstanțelor de fapt și aplicarea legii în primă instanță.

În limitele apelului, instanța de apel verifică circumstanțele și raporturile juridice stabilite în hotărârea primei instanțe, precum și cele care nu au fost stabilite, dar care au importanță pentru soluționarea pricinii, apreciază probele din dosar și cele prezentate suplimentar în instanță de apel de către participanții la proces. Instanța de apel nu este legată de motivele apelului privind legalitatea hotărârii primei instanțe, ci este obligată să verifice legalitatea hotărârii în întregul ei. Concomitent, instanța de apel este obligată să se pronunțe asupra tuturor motivelor invocate în apel.

Astfel, prevederile legale enunțate în mod expres obligă instanța de apel să verifice circumstanțele și raporturile juridice stabilite în hotărârea primei instanțe, precum și cele care nu au fost stabilite și este obligată să verifice legalitatea

hotărârii în întregul ei și să se pronunțe asupra tuturor motivelor invocate în apel.

Din conținutul celor relatate Colegiul reține, că sarcina instanței de apel derivă reieșind din dispozițiile art. 373 Cod de procedură civilă, în condițiile în care instanța de fond a soluționat fondul cauzei, cu expunerea argumentelor în vederea admiterii sau respingerii acțiunii în raport cu concluziile reținute de către aceasta.

Colegiul reține că instanța de apel, potrivit regulilor unui proces echitabil, reținându-se rolul determinant al concluziilor sale, are obligația să examineze efectiv problemele esențiale care îi sunt supuse aprecierii și să nu se limiteze la însușirea motivelor instanței inferioare (HirroBalani contra Spaniei, nr. 18064/91 din 09.12.1994 §27; Georgiadis vs Grecia nr. 21522/93 din 29.05.1997 §43).

Articolul 5 alin. (1) Cod de procedură civilă declară, că orice persoană interesată este în drept să se adreseze în instanţă judecătorească, în modul stabilit de lege, pentru aşi apăra drepturile încălcate sau contestate, libertăţile şi interesele legitime.

Starea de fapt constatată. Concluziile și aprecierea instanței de apel.

Din materialele cauzei rezultă că, 16 septembrie 2021, Morari Viorel a depus cerere de chemare în judecată către Costiuc Vasile cu privire la apărarea onoarei, demnității, reputației profesionale, încasarea prejudiciului moral în mărime de 50 000 lei și compensarea cheltuielilor de judecată.

Totodată, din materialele cauzei rezultă că Vasile Costiuc la postul de televiziune TV 8 în cadrul emisiunii ” Politica Nataliei Morari” din 16.07.2021, a comunicat că, Viorel Morari deține afaceri ilegale în domeniul energetic. (f.d. 7-8).

Drept urmare, Viorel Morari s-a adresat în instanța de judecată cu prezenta acțiune, solicitînd apărarea onoarei, demnității, reputației profesionale, constatarea ca fiind false informațiile defăimătoare răspândite prin mesaje verbale difuzate în cadrul emisiunii televizate, obligarea dezmințirii informațiilor calomnioase, exprimarea scuzelor, repararea prejudiciului moral de 50000 lei și compensarea cheltuielilor de judecată (f.d. 2-5).

Prin hotărârea din 13 aprilie 2023 a Judecătoriei Chișinău, sediul Centru, cererea de chemare în judecată depusă de Morari Viorel către Costiuc Vasile cu privire la apărarea onoarei, demnității, reputației profesionale, încasarea prejudiciului moral și compensarea cheltuielilor de judecată, a fost admisă parțial.

S-a admis parțial cererea de chemare în judecată depusă de Morari Viorel către Costiuc Vasile cu privire la apărarea onoarei, demnității, reputației profesionale, încasarea prejudiciului moral și compensarea cheltuielilor de judecată.

S-a constatat lezarea onoarei, demnității și reputației profesionale ale reclamantului Morari Viorel, prin informațiile publicate și răspîndite de către

Costiuc Vasile pe pagina sa oficială de facebook și în cadrul emisiunii Politica difuzată la postul privat de televiziune TV8 din 15 iulie 2021.

S-a obligat Costiuc Vasile să dezmintă personal și public informațiile publicate și răspîndite pe pagina sa oficială de facebook și în cadrul emisiunii de la postul TV8, care îl vizează pe reclamant, și să-și ceară scuze prin comunicare publicului a următorului text:

„*Eu, Costiuc Vasile, îmi cer scuze publice de la Viorel Morari pentru afirmațiile intenționat false și defăimătoare din cadrul înregistrărilor făcute publice pe Facebook și Youtube din 03 iulie 2021 și în cadrul emisiunii Politica difuzată la postul privat de televiziune TV8 din 16 iulie 2021.”*

S-a încasat de la Costiuc Vasile, în beneficiul lui Viorel Morari, prejudiciul moral în mărime de 2 000 (două mii) lei.

S-a încasat de la Costiuc Vasile, în beneficiul lui Viorel Morari, cheltuielile de judecată compuse din taxa de stat în mărime de 200 (două sute) lei.

În rest, acțiunea reclamantului s-a respins ca neîntemeiată.

Completul judiciar analizând materialele anexate la dosar, în coraport cu legislația în vigoare ce guvernează raportul juridic litigios, a conchis că concluziile instanței de fond, expuse în hotărâre, sunt greșite, rezultate din aprecierea incorectă a circumstanțelor pricinii, identificare, fapt care constituie temei de casare a hotărârii pronunțate.

Astfel, din conținutul acțiunii înaintate rezultă că, reclamantul Viorel Morari a înaintat pretenții pîrîtului Costiuc Vasile cu privire la recunoașterea ca fiind false și defăimătoare exprimările lansate de pîrît în spațiul public cu referire la reclamant, obligarea pîrîtului Costiuc Vasile să-i exprime scuzele de rigoare, încasarea în folosul său a prejudiciului moral în sumă de 50 000,00 lei și a cheltuielilor de judecată. Totodată, rezultă că reclamantul a solicitat dezmințirea unei informații din cadrul emisiunii televizate „Politica Nataliei Morari”, pe canalul de televiziune TV 8, care nu este parte în proces.

Or, reclamantul/apelant solicită obligarea pârâtului Costiuc Vasile să dezmintă public informațiile defăimătoare răspândite în privința reclamantului/apelant prin mesaje verbale difuzate de Viorel Morari, la data de 16 iulie 2021 în cadrul emisiunii televizate „Politica Nataliei Morari”, pe canalul de televiziune „TV 8”, postate ulterior și pe rețeaua de socializare Facebook.

Astfel, reieșind din circumstanțele speței, Colegiul judiciar consideră că în actualul proces civil, urma a fi atras Asociația Obștească „Media Alternativa”, or, în prezenta speță se verifică legalitatea și veridicitatea unor acțiuni/ declarații care nemijlocit au fost difuzate de către canalul de televiziune TV 8.

În context, ținând cont de natura litigiului Completul conchide, că în proces urma a fi atras Asociația Obștească „Media Alternativa” pentru a putea asigura și

garanta protecția drepturilor părților la proces, în cadrul verificării legalității declarațiilor/acțiunilor din prezentul litigiu.

Deci, la caz se constată că instanţa de fond a soluţionat problema drepturilor unor persoane neantrenate în proces.

În acest sens Colegiul relevă, că potrivit dispozițiilor art. 67 alin. (1) şi alin. (2) Cod de procedură civilă, persoana interesată într-un proces pornit între alte persoane poate interveni în el alături de reclamant sau de pârât până la închiderea dezbaterilor judiciare în prima instanță dacă hotărârea pronunțată ar putea să influențeze drepturile sau obligațiile lui față de una din părți. Intervenientul accesoriu poate fi introdus în proces şi la cererea uneia dintre părți sau din oficiul instanței.

Potrivit art. 185 alin. (1) lit. a) Cod de procedură civilă, judecătorul, în faza de pregătire a pricinii pentru dezbateri judiciare, soluționează problema intervenirii în proces a coreclamanților, copârâţilor şi intervenienților.

Conjunctura redată impune casarea hotărârii instanței de fond, cu trimiterea cauzei spre rejudecare în aceeași instanță, în alt complet de judecată, pentru a fi identificate și atrase în proces toate persoanele interesate de soluția care va fi dată în rezultatul examinării actualului litigiu. În caz contrar, nerespectarea acestor obligaţii, care se regăsesc şi în principiile fundamentale a procedurii civile expuse la art. art. 9 și 26 Cod de procedură civilă, afectează atât aparenţele de imparţialitatea obiectivă a instanţei, cât şi cele de obiectivitate și echitate a procesului judiciar.

Totodată, Colegiul învederează că legea procesuală civilă prezumă dreptul instanţei de a se expune asupra inițiativelor în cadrul unui proces. În contextul dat, Colegiul citează prevederile art. 26 alin. (2) Cod de procedură civilă, conform cărora contradictorialitatea presupune organizarea procesului astfel încât părţile şi ceilalţi participanţi la proces să aibă posibilitatea de a-şi formula, argumenta şi dovedi poziţia în proces, de a alege modalităţile şi mijloacele susţinerii ei de sine stătător şi independent de instanţă, de alte organe şi persoane, de a-şi expune opinia asupra oricărei probleme de fapt şi de drept care are legătură cu cauza dată judecăţii şi de a-şi expune punctul de vedere asupra iniţiativelor instanţei. Or, prezintă relevanţă şi folosirea criteriilor pentru determinarea corectă a naturii juridice a litigiului dat, rezultând din specificul acestui şi care presupune în sine lămurirea completă şi pe bază de dovezi certe, pertinente şi concludente a situației de fapt, or, concluzia instanţei de apel este rezultatul examinării pripite a litigiului dedus judecăţii.

Instanţa de apel reţine că potrivit art. 6 al Convenţiei pentru Apărarea Drepturilor Omului şi a Libertăţilor Fundamentale, orice persoană are dreptul la judecarea pricinii în mod echitabil, ceea ce implică, inclusiv, o procedură contradictorie şi egalitatea armelor ale părţilor litigante. Respectarea principiului

egalităţii armelor presupune că fiecare parte trebuie să obţină o posibilitate rezonabilă de a-şi prezenta cauza într-o situaţie egală în raport cu adversarul său, astfel încît între părţi să se menţină un echilibru corect. Aceste principii includ şi dreptul părţii de a fi reprezentată în proces de către o persoană calificată în domeniul dreptului, cu atît mai mult că legislaţia procesuală naţională declară acest drept.

Subsecvent, adoptarea soluţiei la caz urmează a fi precedată de toate aceste etape, precum şi să fie motivată atât prin prisma poziţiei părţii reclamante, cât şi obiecţiilor părţii pârâte în raport cu probele prezentate şi normele de drept pertinente litigiului, rezultând din prevederile art. 130 Cod de procedură civilă, ca, în consecinţă, soluţia adoptată să fie certă şi coerentă, sub aspectul temeiniciei/ netemeiniciei acţiunii şi să răspundă standardelor unui proces echitabil garantat de art. 6§1 CEDO. Caracterul peremptoriu al concluziei instanţei de judecată, urmează a fi stabilit în coraport cu circumstanţele cauzei şi normele de drept material şi procedural aplicabile speţei.

Concomitent, la examinarea cauzei, instanţa urmează să se conducă nemijlocit de principiul adevărului obiectiv, care se manifestă prin stabilirea multilaterală, completă şi obiectivă a tuturor circumstanţelor care au importanţă pentru justa soluţionare a cauzei. De altfel, o hotărâre judecătorească motivată în sensul respectării cerinţelor 6§1 CEDO, presupune o examinare reală a problemelor esenţiale relevate în speţă, cel puţin pentru a le aprecia pertinenţa. Pentru a răspunde cerințelor procesului echitabil, motivarea ar trebui să evidențieze că judecătorul a examinat cu adevărat chestiunile esențiale ce i-au fost prezentate (Boldea împotriva României din 15 februarie 2007, paragraful 29; Helle împotriva Finlandei din 19 februarie 1997, paragraful 60).

Din considerentele expuse Colegiul reiterează concluzia de a admite apelurile, cu casarea hotărârii instanței de fond și remiterea cauzei la rejudecare în aceeași instanță, în alt complet de judecată.

La o nouă judecare a pricinii instanța de fond urmează să ţină cont de cele indicate de instanța de apel în prezenta hotărâre, să ia măsurile necesare, prevăzute inclusiv de art. 67 Cod de procedură civilă, privind atragerea în proces a tuturor părţilor interesate și să asigure tuturor participanţilor la proces condiţii egale pentru folosirea de către aceștia de drepturile procedurale, să examineze pricina sub toate aspectele și să verifice toate circumstanțele importante pentru soluționarea litigiului, cu adoptarea unei hotărâri legale şi întemeiată.

În conformitate cu prevederile art.385 lit.d), 390 CPC, Colegiul Civil, comercial și de contencios administrativ

d e c i d e:

Se admit cererile de apel declarate de Viorel Morari și Costiuc Vasile.

Se casează hotărârea Judecătoriei Chişinău, sediul Centru din 13 aprilie 2023, adoptată în cauza civilă intentată la cererea de chemare în judecată depusă de Morari Viorel împotriva lui Costiuc Vasile cu privire la apărarea onoarei, demnității, reputației profesionale, repararea prejudiciului moral și compensarea cheltuielilor de judecată.

Se remite cauza civilă la cererea de chemare în judecată depusă de către Morari Viorel împotriva lui Costiuc Vasile cu privire la apărarea onoarei, demnității, reputației profesionale, repararea prejudiciului moral și compensarea cheltuielilor de judecată, la rejudecare în instanța de fond, în alt complet de judecată.

Decizia nu se supune nici unei căi de atac.

Președintele ședinței, Ruxanda Pulbere
judecătorul
Judecătorii Roman Pascari

Ala Malîi